

**АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО ЗА ОСИГУРАЊЕ
GRAWE БАЊА ЛУКА**

**ИЗВЈЕШТАЈ
О ПОСЛОВАЊУ GRAWE ОСИГУРАЊЕ А.Д. У 2015. ГОДИНИ**

Бања Лука, јануар 2016. године

Директор

Веселин Петковић

САДРЖАЈ

1. Уводне напомене
2. Опште информације о друштву
3. Примјењене рачуноводствене политике и актуарске методе
4. Тренутни положај о очекивани развој друштва
5. Организациони дијелови
6. Кадровска структура
7. Подаци о бруто премији по врстама осигурања
8. Штете
9. Кориштене таблице морталитета и морбидитета
10. Портфель друштва на 31.12.2015. године
11. Анализа оствареног финансијског резултата
12. Анализа финансијског положаја
13. Показатељи ефикасности пословања
14. Подаци о техничким резервама и математичкој резерви
15. Подаци о оствареној добити
16. Односи са матичним друштвом
17. Односи са лицима на значајном положају
18. Структура и износи донација
19. Значајни пословни догађаји
20. Активности у вези са истраживањем и развојом
21. Откупи сопствених акција
22. Сегменти друштва
23. Управљање ризицима
24. Спровођење политике реосигурања и саосигурања у 2015. години
25. Корпоративно управљање
26. Преглед тарифа и услова важећих у 2015. години
27. Закључак

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Извјештај који представљам је структуисан на начин да послужи нашим клијентима, партнерима и акционару да у потпуности разумију основне факторе који су имали утицај на пословање Grawe осигурања а.д. Бања Лука.

Протекла година се може окарактерисати као једна од најтежих година кроз коју је прошла наша економија. Иако је рецесија оставила дубоке посљедице на цјелокупан финансијски сектор, наше Друштво се успјело још јаче профилисати на тржишту осигурања.

Остварени резултати су најбољи показатељ успјешно дефинисане и имплементиране пословне стратегије Друштва. Велики број друштава за осигурање и све јача конкуренција на тржишту животних осигурања још више наглашава резултат остварен у 2015. години. Улагања средстава су вршена са великим опрезношћу, како би се амортизовао утицај свих непредвиђених ситуација, те је квалитетна инвестициона активност дала допринос у повећању функционалности Друштва. Акценат који је стављен на клијента потврђује и чињеница да наш тим константно врши едукацију и пружа квалитетну подршку на комплетној територији на којој Друштво послује.

На крају, захваљујем сарадницима, клијентима и надзорним органима на успјешној сарадњи и узајамном повјерењу.

2. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ДРУШТВУ

Акционарско друштво за осигурање GRAWE (у даљем тексту Друштво) са сједиштем у Бањој Луци, I Крајишког корпуса 39, регистровано је у Основном суду у Бањој Луци 15.10.2001. године под бројем улошка 4-2-00, а на основу Рјешења Министарства финансија Републике Српске о издавању дозволе за рад број 04-2740 од 06.07.2001. године.

Друштво је до 2003. године било регистровано само за обављање послова осигурања живота, а од 2003. године и за обављање послова осталих осигурања (осигурања незгоде). За ову врсту послова Друштво је добило дозволу Министарства финансија Рјешењем број 04-4455/08 од 10.06.2003., а у Основном суду је регистровано 11.11.2003.

Рјешењем Основног суда у Бањој Луци од 25.10.2006. године уписана је промјена оснивача Друштва (регистарски уложак 4-2-00). Такође, Рјешењем Министарства спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине од 27.11.2006. године, регистрована је и уписана у евидентију регистрованих аката о страним улагањима под бројем РСУ – 17-3/06 Одлука о изменама Уговора о оснивању Друштва. Након ове промјене, једини акционар Друштва постао је Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft из Граца са 100,00 % акција.

У 2007. години, у склопу процеса усаглашавања са Законом о друштвима за осигурање, Друштво је извршило повећање основног капитала за 2.213.000,00 конвертибилних марака. Ово је учињено путем двије емисије акција, и то:

- Четврте емисије на основу нове уплате оснивача Grazer Wechselseitige Versicherung AG из Граца у износу 1.200.000,00 КМ.
- Пете емисије из нераспоређене добити у износу 1.013.000,00 КМ

Стога, након ових емисија капитал Друштва је износио 5.549.000,00 конвертибилних марака (противвриједност 2.837.158,65 евра).

Током 2007. године Друштво је у потпуности завршило процес усаглашавања са Законом о друштвима за осигурање Републике Српске. То је потврђено рјешењима Агенције за осигурање Републике Српске бр. 05-128-1/07 и бр. 05-128-2/07 од 06.08.2007. године. Рјешењем бр. 05-128-1/07 утврђено је да је Акционарско друштво за осигурање GRAWE Бања Лука ускладило своје пословање доносећи опште акте и акте пословне политике у складу са одредбама Закона о друштвима за осигурање („Службени гласник Републике српске“, број 17/05). Такође, овим Рјешењем нашем Друштву издата је дозвола за рад за обављање послова:

- животних осигурања из члана 49. став 2. тачка д) Закона о друштвима за осигурање
- неживотних осигурања из члана 49. став 2. тачка б) истог закона.

На основу напријед наведених рјешења, Основни суд у Бањој Луци 30.10.2007. године донио је Рјешење којим је у судски регистар уписано организовање и усклађивање нормативних аката у кладу са Законом о друштвима за осигурање („Службени гласник РС“, број 17/05) код Акционарско друштва за осигурање GRAWE, Бања Лука. Добијањем овог акта Друштво је у потпуности завршило процес усаглашавања са Законом о друштвима за осигурање.

Током 2008. године Друштво је извршило повећање основног капитала из нераспоређене добити путем шесте емисије акција у износу 521.000,00 конвертибилних марака. Регистрација ове емисије окончана је 14.07. 2008. године Рјешењем Основног суда у Бањој Луци.

Стога, након ове емисије капитал Друштва је износио 6.070.000,00 конвертибилних марака.

У току 2011. године је извршено прилагођавање Друштва Закону о привредним друштвима и Закону о класификацији дјелатности Републике Српске што је потврђено Рјешењем, Окружног привредног суда, Бања Лука бр.057-0-Reg-11-003372 од 27.12.2011. године.

Друштво од органа надзора и руковођења има Управни одбор, Одбор за ревизију, Директора и Скупштину акционара.

Управни одбор:

Марко Микић - предсједник
Wolfgang Goschnik - члан
Georg Schneider - члан

Одбор за ревизију:

Јасминка Турбо - предсједник
Драгица Ђилас - члан
Andrej Marinović - члан

Директор:

Веселин Петковић

Власник 6070 акција, тј. 100% Grawe осигурања а.д. Бања Лука је Grazer Wechselseitige AG-а из Граца, Република Аустрија.

Послове платног промета у 2015. години Друштво је обављало преко рачуна код сљедећих пословних банака:

- NLB Развојна банка,
- Hypo Alpe Adria bank,

- Raiffeisenbank,
- Нова банка
- Unicredit bank a.d Бања Лука
- Unicredit bank д.д Мостар
- Procredit bank
- Комерцијална банка
- Sparkasse bank
- Sber банка а.д Бања Лука

3. ПРИМИЈЕЊЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И АКТУАРСКЕ МЕТОДЕ

(a) Приходи од премије осигурања

Приходи се исказују по фактурисаној премији. Исказују се на дан доспијећа премије, а у зависности од начина плаћања и главног доспијећа премије умањују се за преносну премију. Отписи потраживања за премију осигурања, усљед раскида или капитализације Уговора о осигурању су евидентирани на расходима. Висина премије утврђена је тарифом премије према врстама осигурања.

Премија се састоји од функционалне премије и режијског додатка. Функционалну премију чине техничка премија и режијски додатак. Режијски додатак се користи за покриће трошкова спровођења осигурања. Максималну стопу режијског додатка утврђује орган одређен статутом Друштва. Друштво не издваја средства превентиве, будући да Правилником о максималним стопама режијског додатка и Правилником о превентиви није прописано да ће се из бруто премије издвајати средства за превентиву.

Приходи се приликом сачињавања финансијских извјештаја коригују за пренијету преносну премију (повећање) и умањују за преносну премију за текућу годину. Обрачун преносне премије вршен је појединачно по полиси. Обрачун је извршен примјеном методе „про рата темпорис“, са тачним временским разграничењем, сразмјерно трајању осигурања, за покриће будућих обавеза Друштва. Преносна премија осигурања живота је укључена у математичку резерву животних осигурања.

(b) Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе

Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе представљају резервисања за математичку резерву и резерву за учешће у добити осигурања живота.

(c) Расходи накнада штета и уговорених износа осигурања

Расходи накнада штета и уговорених износа осигурања представљају расходе за исплату штете и уговорених износа који се утврђују на основу уговора, аката пословне политике, односно општих аката друштва. Ови расходи укључују и трошкове настале ангажовањем вјештака за процјену штете животних и неживотних осигурања.

(d) Расходи по основу премије реосигурања

Расходи по основу премије реосигурања представљају расходе реосигурања ризика код Босна РЕ са којим је друштво склопило уговоре о реосигурању.

Приходи по основу провизија реосигурања представљају провизије које Друштво наплаћује од Босна РЕ код кога реосигуруја свој портфелј.

(e) Математичке резерве

Обрачун математичке резерве осигурања живота извршен је примјеном актуарских начела и принципа осигурања живота и то примјеном:

- Бруто (Цилмерове) проспективне методе за сва активна осигурања живота.
- Нето проспективне методе за сва редукована (капитализована) осигурања живота и свих осигурања код којих је престала обавеза плаћања премије осигурања живота.

Припадајућа добит осигурања живота представља износе на које осигураници имају право по основу учешћа у добити из уговора о осигурању живота.

(f) Резервисане штете

Резервисане штете образују се у висини процијењеног износа обавеза за настале пријављене а неријешене штете, као и за настале непријављене штете у текућем обрачунском периоду.

(g) Трошкови спровођења осигурања

Трошкови спровођења осигурања представљају расходе за обављање дјелатности осигурања. Подијељени су на трошкове прибаве и трошкове управе. Трошкови прибаве укључују све директне трошкове који настају код закључивања уговора о осигурању, као што су трошкови особља запосленог у продаји, трошкови провизија. Трошкови управе представљају трошкове спровођења осигурања који нису директно повезани са закључењем уговора о осигурању.

Друштво не врши разграничења трошкова спровођења осигурања, тако да они у цијелисти падају на терет текуће године.

(h) Прерачунавање стране валуте

Пословне промјене настале у стратој валути су прерачунате у КМ по званичном курсу који је важио на дан пословне промјене.

Средства и обавезе исказане у стратој валути на дан биланса стања, прерачунати су у КМ по званичном курсу утврђеном за тај дан.

Немонетарне ставке које се вреднују по принципу историјског трошка израженог у стратој валути прерачунате су по историјском курсу важећем на дан иницијалне трансакције.

Званични курсеви за ЕУР, примјењени за прерачун девизних позиција биланса стања у КМ су били слиједећи:

Валута	31.12.2015.	31.12.2014.
ЕУР	1,95583	1,95583

(i) Некретнине, постројења и опрема

Некретнине, постројења и опрема се иницијално признају по набавној вриједности, односно по цијени коштања за средства израђена у сопственој режији. Набавну вриједност чини фактурна вриједност увећана за све трошкове које се могу директно приписати довођењу ових средстава у стање функционалне приправности.

Након почетног признавања, некретнине, постројења и опрема вреднују се по набавној вриједности умањеној за кумулирану исправку вриједности по основу амортизације и за евентуалне кумулиране губитке по основу умањења вриједности.

Некретнине, постројења и опрема

Амортизација некретнина, постројења и опреме се израчунава примјеном пропорционалне методе у току процијењеног корисног вијека употребе средстава, уз примјену слиједећих стопа:

Назив	стопе
Некретнине	1,30%
Канцеларијски намјештај	11,00%
Канцеларијске машине	14,29%
Компјутерска опрема	20,00%
Остала опрема	20,00%
Софтвер	20,00%
Службена возила	14,29%

Обрачун амортизације почиње од наредног мјесеца у односу на мјесец у којем је средство стављено у употребу. Амортизационе стопе се преиспитују сваке године ради обрачуна амортизације која одражава стварни утрошак ових средстава у току пословања и преостали намјеравани вијек њиховог коришћења.

Средство се искњижава из евиденције у моменту отуђења или уколико се не очекују будуће економске користи од употребе тог средства. Добици или губици по основу продаје или отписа средства (као разлика између нето продајне вриједности и књиговодствене вриједности) признају се у билансу успјеха одговарајућег периода.

(j) Умањење вриједности имовине

На дан сваког биланса стања, Друштво преиспитује књиговодствену вриједност своје материјалне и нематеријалне имовине да би утврдило да ли постоје индикације да је дошло до губитка по основу умањења вриједности имовине. Уколико такве индикације постоје, процјењује се надокнадиви износ средства да би се могао утврдити евентуални губитак. Ако није могуће процјенити надокнадиви износ појединог средства, Друштво процјењује надокнадиви износ јединице која генерише новац, а којој то средство припада.

Надокнадива вриједност је нето продајна цијена или вриједност у употреби, зависно од тога која је виша. За потребе процјене вриједности у употреби, процјењени будући новчани токови дисконтују се до садашње вриједности применом дисконтне стопе прије опорезивања која одражава садашњу тржишну процјену временске вриједности новца за ризике специфичне за то средство.

Ако је процјењен надокнадиви износ средства (или јединице која генерише новац) мањи од књиговодствене вриједности, онда се књиговодствена вриједност тог средства умањује до надокнадивог износа. Губици од умањења вриједности признају се одмах као расход, осим ако средство претходно није било предмет ревалоризације. У том случају дио губитка, до износа ревалоризације, признаје се у оквиру промјена на капиталу.

(k) Финансијски инструменти

Класификација финансијских инструмената

Финансијска средства укључују дугорочне финансијске пласмане, потраживања и краткорочне финансијске пласмане, готовину и готовинске еквиваленте. Друштво класификује финансијска средства у неку од слиједећих категорија: средства по фер вриједности кроз биланс успјеха, инвестиције које се држе до доспијећа, кредити (зајмови) и потраживања и средства расположива за продају. Класификација зависи од сврхе за коју су средства стечена. Руководство Друштва утврђује класификацију финансијских средстава приликом иницијалног признавања.

Финансијске обавезе укључују дугорочне финансијске обавезе, краткорочне финансијске обавезе, обавезе из пословања и остале краткорочне обавезе. Друштво класификује финансијске обавезе у двије категорије: обавезе по фер вриједности кроз биланс успјеха и остале финансијске обавезе.

Метод ефективне камате

Метод ефективне камате је метод израчунавања амортизоване вриједности финансијског средства или финансијске обавезе и расподјеле прихода и расхода од камате током одређеног периода. Ефективна каматна стопа је каматна стопа која тачно дисконтује будуће готовинске исплате или примања током очекиваног рока трајања финансијског инструмента или, где је прикладно, током краћег периода на нето књиговодствују вриједност финансијског средства или финансијске обавезе.

Приходи се признају на бази ефективне камате за дужничке инструменте, изузев за оне који су исказани по фер вриједности кроз биланс успјеха.

Готовина и готовински еквиваленти

Под готовином и готовинским еквивалентима подразумијевају се новац у благајни, средства на текућим и девизним рачунима као и краткорочни депозити до три месеца које је могуће лако конвертовати у готовину и који су предмет беззначајног ризика од промјене вриједности.

Кредити (зајмови) и потраживања

Потраживања од купаца, кредити (зајмови) и остале потраживања са фиксним или одредивим плаћањима која се не котирају на активном тржишту класификују се као кредити (зајмови) и потраживања.

Кредити (зајмови) и потраживања вреднују се по амортизованој вриједности, примјеном методе ефективне камате, умањеној за умањење вриједности по основу обезвређења. Приход од камате се признаје примјеном метода ефективне камате, осим у случају краткорочних потраживања, где признавање прихода од камате не би било материјално значајно.

Финансијска средства расположива за продају

Финансијска средства расположива за продају су недеривативна средства која су назначена као расположива за продају и нису класификована као финансијска средства назначена по фер вриједности кроз биланс успјеха, инвестиције које се држе до доспећа и кредити (зајмови) и потраживања.

Након почетног признавања, финансијска средства расположива за продају признају се по њиховој фер вриједности. Добици или губици настали по основу промјене фер вриједности

признају се у оквиру промјена на капиталу, на рачунима нереализованих добитака и губитака по основу хартија од вриједности. Умањења за губитке по основу обезвријеђења вриједности се признају директно у билансу успјеха. У случају продаје финансијског средства расположивог за продају или трајног умањења вриједности, кумулативни добитак или губитак, претходно признат у оквиру капитала, преноси се на приходе и расходе периода.

Фер вриједност финансијских средстава се у начелу утврђује према тржишној вриједности оствареној на Бањалучкој берзи на дан биланса стања. За средства за која не постоји активно тржиште, фер вриједност се утврђује коришћењем техника процјене. Технике процјене обухватају коришћење посљедњих независних тржишних трансакција између обавјештених, вољних страна, ако су доступне, поређење са актуелном фер вриједношћу другог инструмента који је у значајној мјери исти и анализу дисконтованог тока готовине. Средства за која не постоји активно тржиште и за која није могуће реално утврдити фер вриједност вреднују се по набавној вриједности, умањеној за евентуалне кумулиране губитке по основу умањења вриједности.

Умањења вриједности финансијских средстава

На дан сваког биланса стања Друштво процјењује да ли постоје објективни докази да је дошло до умањења вриједности имовине финансијског средства или групе финансијских средстава (осим средстава исказаних по фер вриједности кроз биланс успјеха). Обезвријеђење финансијских средстава се врши када постоје објективни докази да су, као резултат једног или више догађаја који су се десили након почетног признавања финансијског средства, процјењени будући новчани токови средстава измјењени.

Обезврјеђење (исправка вриједности) потраживања врши се индиректно за износ доспјелих потраживања која нису наплаћена у одређеном периоду од датума доспијећа за плаћање, а директно ако је немогућност наплате извјесна и документована. Промјене на рачуну исправке вриједности потраживања евидентирају се у корист или на терет биланса успјеха. Наплата отписаних потраживања књижи се у билансу успјеха као остали приход.

Обезврјеђење акција, класификованих као финансијска средства расположива за продају, које се не котирају на Бањалучкој берзи врши се у случају значајног или дуготрајног пада фер вриједности посматране акције испод њене књиговодствене вриједности. Претходно признати расходи обезврјеђења по овом основу се не укидају кроз биланс успјеха. Свако накнадно повећање фер вриједности се признаје директно у оквиру капитала.

Остале финансијске обавезе

Остале финансијске обавезе, укључујући обавезе по кредитима, иницијално се признају по фер вриједности примљених средстава, умањеној за трошкове трансакције.

Након почетног признавања, остале финансијске обавезе се вреднују по амортизованој вриједности коришћењем метода ефективне камате. Трошак по основу камата се признаје у билансу успјеха обрачунског периода.

(I) Порез на добитак

Текући порез

Порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са прописима о опорезивању Републике Српске. Коначни износ обавезе пореза на добитак утврђује се примјеном пореске стопе од 10% на пореску основицу утврђену у пореском билансу Друштва. Пореска основица приказана у пореском билансу укључује добитак приказан у званичном билансу успјеха који се коригује за разлике које су дефинисане прописима о опорезивању Републике Српске.

Републички прописи не предвиђају да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од 5 година.

Одложени порез

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према билансу стања, за привремене разлике произашле између књиговодствене вриједности средства и обавеза у финансијским извјештајима и њихове одговарајуће пореске основице коришћене у израчунавању опорезивог добитка. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике, док се одложена пореска средства признају у мјери у којој је вјероватно да ће опорезиви добици бити расположиви за коришћење одбитних привремених разлика.

Одложени порез се обрачунава по пореским стопама за које се очекује да ће се примјењивати у периоду када се средство реализује или обавеза измирује. Одложени порез се књижи на терет или у корист биланса успјеха, осим када се односи на позиције које се књиже директно у корист или на терет капитала, и у том случају се одложени порез такође распоређује у оквиру капитала.

(m) Примања запослених

У складу са прописима који се примјењују у Републици Српској, Друштво је у обавези да плаћа доприносе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Друштво је, такође, обавезно да од бруто плате запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе. Друштво није укључено у друге облике пензијских планова и нема никаквих обавеза по овим основама.

4. ТРЕНУТНИ ПОЛОЖАЈ И ОЧЕКИВАНИ РАЗВОЈ ДРУШТВА

Од свог настанка до сада Друштво се претежно бавило пословима животних осигурања и само појединим врстама неживотних осигурања (колективно осигурање незгоде).

Руководство Друштва планира повећање фактурисане премије у наредном периоду које ће се остварити:

- повећањем портфельа у области животних осигурања и
- увођењем нових врста неживотних осигурања

У 2015. години Друштво је настојало на тржишту да што боље позиционира производе осигурања живота. Стварање сопствене продајне мреже запошљавањем сарадника један је од будућих задатака који се поставља пред Друштво. Дугорочно овај пројекат би требао довести до стабилизације продаје и бољег позиционирања на тржишту осигурања Републике Српске. Нови производи ће се убудуће дистрибуирати преко сопствене продајне мреже, друштава за заступање у осигурању, али ћemo по овом питању покушати остварити сарадњу и са појединим банкама.

Акционар обезбеђује довољно средстава, како би у сваком моменту могао да повећа основни капитал, у циљу поштовања законских прописа који се тичу усклађивања Друштва са висином потребног капитала.

У циљу поштовања принципа дугорочности Друштво ће увек обезбеђивати да техничке резерве буду у складу са одредбама Закона о друштвима за осигурање и правилима струке. Обликовање техничких резерви сматра се основом за дугорочан опстанак и развој Друштва.

Приоритет Друштва је одржавање сигурности, па се са посебном пажњом и опрезом приступа депоновању и улагању средстава. Основни принцип код улагања техничких резерви је принцип улагања у најсигуруније облике хартија од вриједности (државне обвезнице и обвезнице општина и градова Републике Српске), као и улагање у депозите код банака у складу са Правилником о улагању средстава друштава за осигурање. Постојећа структура депонованих и уложених средстава ће се задржати и у будућности.

У наредном периоду руководство Друштва планира даљи развој система интерне контроле, посебно у области управљања ризицима како би се достигао дугорочно стабилан пословни резултат.

5. ОРГАНИЗАЦИОНИ ДИЈЕЛОВИ

Друштво нема пословне јединице. Према члану 5. Правилника о организацији и систематизацији Друштва, организационе дијелове Друштва чине одељења која су уређена тако да чине заокружене цјелине, а то су:

1. Управа Друштва;
2. Одјељење за процјену и ликвидацију штета;
3. Одјељење за обраду уговора о осигурању;
4. Одјељење рачуноводства и финансија;
5. Одјељење за правне, кадровске и опште послове
6. Одјељење за актуарску математику и
7. Одјељење интерне ревизије.

6. КАДРОВСКА СТРУКТУРА

Квалификација	Стање на дан 31.12.2015. године
CCC	1
BCC	6
Укупно	7

7. ПОДАЦИ О БРУТО ПРЕМИЈИ ОСИГУРАЊА ПО ВРСТАМА ОСИГУРАЊА

ВРСТА ОСИГУРАЊА	БРУТО ФАКТУРИСАНА ПРЕМИЈА
Осигурање незгоде	23.932,29
Животно осигурање	13.559.650,17
Додатна осигурања уз осиг. живота	1.515.221,57

Продукција – новозакључена осигурања у 2015. години

Током пословне 2015. године закључено је **2.402** нових уговора о осигурању живота од чега **2.111** уговора са додатним осигурањем од постъедица несрећног случаја за случај трајне инвалидности.

8. ШТЕТЕ

Закључно са 31.12.2015. године Друштво биљежи расходе по основу накнада штете осигурања живота и осигурања од посљедица несрећног случаја.

РИЈЕШЕНЕ ШТЕТЕ

Осигурање незгода						
Стање на дан	Број пренесених	Број пријављених	Број реактивираних	Број решених	Број одбијених	Износ плаћених
31.12.2014	2	6	0	5	2	5.705,31 KM
31.12.2015	1	6	0	5	1	3.458,93 KM
Осигурање живота						
31.12.2014	92	953	0	925	23	3.975.669,24 KM
31.12.2015	97	1.146	1	1037	47	5.716.525,29 KM

РЕЗЕРВИСАНЕ ШТЕТЕ

Осигурање незгода		
Стање на дан	Број резервисаних	Износ резерве
31.12.2014	1	1238,34 KM
31.12.2015	1	434,24 KM
Осигурање живота		
31.12.2014	97	375.312,20 KM
31.12.2015	160	774.457,77 KM

9. КОРИШТЕНЕ ТАБЛИЦЕ МОРТАЛИТЕТА И МОРБИДИТЕТА

За тарифу наведену у табели (Преглед тарифа и услова важећих у 2015. години - под тачком 26.) под тачком 1 кориштена је Изравната таблица морталитета Републике Србије 2000/2002. За тарифе у табели под тачкама 5,6,7,8,9,11,12,13,14,16,17,19 и 20 кориштена је Општа југословенска таблица морталитета 1980/82. За тарифе под тачкама 8,16 и 20 је, поред таблице морталитета, кориштена и Таблица вјероватноће настанка тешких болести према Münchener Rückversicherung мушку и женску популацију. За тарифу у табели под тачком 21 кориштена је Општа аустријска рентна таблици AVÖ 1996 R за мушки и жене.

10. ПОРТФЕЉ ДРУШТВА НА 31.12.2015. ГОДИНЕ

Осигуравачки портфель Друштва броји **14.064** уговора о осигурању живота, од којих је **11.298** са додатним осигурањем од посљедица несрећног случаја. Такође, Друштво у портфелју има и **103** колективних осигурања од посљедица несрећног случаја.

1.	Број активних полиса на почетку обрачунског периода
	13.019
2.	Број новозакључених полиса
	2.402
3.	Број сторнираних полиса
	817
4.	Број откупљених полиса
	540
5.	Број редукованих полиса (укупнујући и дјеломично редуковане)

6.	Број активних полиса на крају обрачунског периода по врстама осигурања	
	Осигурање за случај смрти	22
	Осигурање за случај доживљења	175
	Мјешовито осигурање за случај смрти и доживљења	13.867
	УКУПНО	14.064
7.	Број индивидуалних полиса	
		14.064
8.	Број полиса групног осигурања	
		нема
9.	Број полиса са годишњим плаћањем премије	
		13.855
	Број полиса са једнократним плаћањем премије	
		209
10.	Број полиса са учешћем у добити	
		14.042
	Број полиса без учешћа у добити	
		22
	Број полиса код којих осигураник сноси ризик улагања	
		нема

11. АНАЛИЗА ОСТВАРЕНОГ ФИНАНСИЈСКОГ РЕЗУЛТАТА

Анализа прихода и расхода

Друштво је завршило пословну 2015. годину остваривши позитиван финансијски резултат, односно бруто добитак у износу од **1.287.207,44 КМ**.

На дан 31.12.2015. године износ оствареног добитка у укупном износу се исказује као нераспоређени добитак текуће године.

У складу са одредбама Закона о привредним друштвима, а по одлуци Скупштине друштва из нераспоређеног добитка издвојиће се један дио у законске резерве, а други у повећање капитала Друштва, односно у нераспоређену добит у износима које одреди Скупштина Друштва.

Основни показатељи финансијског пословања Друштва, на нивоу Друштва у цјелини, у 2015. години су сљедећи:

Пословни приходи и расходи

Пословни приходи	15.308.740,56 КМ

Пословни расходи 18.181.508,29 КМ

Структура пословних прихода

Приходи од премије осигурања	14.789.718,35	КМ
Приходи од провизије реосигурања	273.227,82	КМ
Приходи од учешћа у накнади штета	224.653,47	КМ
Приходи од укидања и смањења рез.	1.018,57	КМ
Остали приходи од осигурања	20.122,35	КМ

Структура пословних расхода

Функционални расходи

Расходи за дугорочна резервисања	7.665.989,96	КМ
Накнаде штета животних осигурања	5.716.989,96	КМ
Премије реосигурања живот	708.125,64	КМ
Резервисања за штете животних осиг.	352.773,79	КМ
Накнаде штета неживотних осигурања	3.458,93	КМ
Премија реосигурања неживот	5.125,22	КМ
Резервисања за штете неживот	301,31	КМ

Трошкови спровођења осигурања

Трошкови амортизације и резервисања	46.131,22	КМ
Тр. материјала, горива и енергије	95.235,10	КМ
Трошкови провизија	2.158.932,47	КМ
Тр. производних услуга, рекламе и проп.	363.146,06	КМ
Нематеријални трошкови	467.339,72	КМ
Трошкови пореза и доприноса	247.030,18	КМ
Тр. зарада, накнада зар. и остали расх.	351.393,40	КМ

Финансијски приходи и расходи

Финансијски приходи	4.221.261,53	КМ
Финансијски расходи	105.494,09	КМ

Финансијски добитак 4.115.767,44 КМ

Структура финансијских прихода

Приходи од камата	3.155.918,37	КМ
Приходи од дивиденде	3.783,35	КМ
Приходи од улагања у обvezнице	1.061.559,81	КМ

Структура финансијских расхода

Расходи камата на обvezнице	28.741,52	КМ
Расходи улагања у обvezнице	76.752,57	КМ

Приходи од камата односе се на приносе на улагање средстава гарантног фонда и техничких резерви, и то највише у виду улагања у депозите у банкама и улагања у обvezнице, као и хипотекарне зајмове.

Остали приходи и расходи

Остали приходи	49.175,08 КМ
Остали расходи	4.967,35 КМ
Добитак од осталих прихода и расхода	44.207,73 КМ

У 2015. години остварен је бруто добитак у износу од 1.287.207,44 КМ . Бруто добитак у 2015. години већи је за 506.944,96 КМ (65 %) од бруто добитка у 2014. години.

Анализа односа трошкова спровођења осигурања и режијског додатка

Редни број	Врста осигурања	Фактурисана премија	Дозвољени режијски додатак	Трошкови спровођења осигурања (TCO)	Удио ТСО у режијском додатку	Удио ТСО у фактурисаној премији
1	животно осигурање	13.559.650,17		3.445.705,82		25,41%
2	додатно уз живот	1.678.843,57		279.806,61		16,67%
3	колективна незгода	23.932,29	7179,69	3.695,72	51,47%	15,44%
	укупно:	15.262.426,03	7179,69	3.729.208,15		

Анализа одобрених бонуса и попуста

Друштво у 2015. години није имало одобрених бонуса и попуста.

12. АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА

Структура сталне имовине

Постројења и опрема	160.348,28КМ
Дугорочни хипотекарни зајмови	7.660.585,26 КМ
Дугорочни депозити	17.235.366,01 КМ
Финанс. сред-а расположива за продају	41.634.247,07 КМ

Структура текуће имовине

Дати аванси, депозити и кауције	39.489,23 КМ
Потраживања за премије	326.501,96 КМ
Остале потраживања	359.472,42 КМ
Дио дугор. депозита са досп. до 1 год.	7.687.235,44 КМ
Готовина	1.351.967,18 КМ
Активна временска разграничења	1.397.256,16 КМ

Структура и обрачун адекватности капитала и висана маргине солвентности

Животна осигурања :

Базични капитал:	6.246.330,53 КМ
Уплаћени акционарски капитал	3.000.000,00 КМ
Законске резерве	346.852,24 КМ
Пренесена нето добит	2.899.478,29 КМ
Додатни капитал:	0,00 КМ
Одбитне ставке:	0,00 КМ
РАСПОЛОЖИВИ КАПИТАЛ:	6.246.330,53 КМ
Захтјеви адекватности капитала	
Маргина солвентности	2.718.121,96 КМ
Гарантни фонд према маргини солвентности	906.040,65 КМ
Гарантни фонд према Закону о осигурању	3.000.000,00 КМ
Више расположивог капитала:	3.246.330,53 КМ
Више базичног капитала:	3.246.330,53 КМ

Неживотна осигурања:

Базични капитал:	3.517.935,01 КМ
Уплаћени акционарски капитал	3.070.000,00 КМ
Законске резерве	209.279,01 КМ
Пренесена нето добит	238.656,00 КМ
Додатни капитал:	0,00 КМ
Одбитне ставке:	0,00 КМ
РАСПОЛОЖИВИ КАПИТАЛ:	3.517,935,01 КМ
Захтјеви адекватности капитала	
Маргина солвентности	3.262,05 КМ
Гарантни фонд према маргини солвентности	1.087,35 КМ
Гарантни фонд према Закону о осигурању	2.000.000,00 КМ
Више расположивог капитала:	1.517.935,01 КМ
Више базичног капитала:	1.517.935,01 КМ

Преглед кредитних задужења по рочности

Друштво у 2015. Години није имало кредитна задужења.

13. ПОКАЗАТЕЉИ ЕФИКАСНОСТИ ПОСЛОВАЊА

Коефицијент убрзане ликвидности као однос између збира готовине и гот. еквивалената и краткорочних потраживања и краткорочних обавеза износи:

$$KUL = \frac{\Gamma + KP}{KO} = \frac{1.351.967,18 + 8.373.209,82}{6.940.290,04} = 1,4$$

Коефицијент тренутне ликвидности као однос између краткорочне имовине и краткорочних обавеза износи:

$$KTL = \frac{KI}{KO} = \frac{11.161.922,39}{6.940.290,04} = 1,61$$

Коефицијент финансијске стабилности као однос између сталне имовине и збира капитала, дугорочних резервисања и дугорочних обавеза износи:

$$KFC = \frac{CI}{K + DP + DO} = \frac{74.377.782,06}{12.368.868,85 + 58.543.310,12} = 1,05$$

Рацио трошкова као однос између трошкова спровођења осигурања и фактурисане премије износи:

$$PT = \frac{TCO}{\Phi\Pi} = \frac{3.729.208,15}{15.262.426,03} = 0,24$$

Рацио штета као однос мјеродавних штете и мјеродавне премије износи:

$$PIS = \frac{MIS}{MP} = \frac{6.132.459,24}{14.789.718,36} = 0,41$$

Комбиновани рацио као збир рација штета и рација трошкова износи:

$$KP = PIS + PT = 0,24 + 0,41 = 0,65$$

Рентабилност капитала

Рентабилност као однос између оствареног добитка и укупног основног капитала износи:

$$PP = \frac{Д}{OK} * 100,00 = \frac{1.287.207,44}{6.070.000,00} * 100,00 = 21,20\%$$

Продуктивност

Продуктивност као однос између фактурисане премије и броја запослених:

$$\Pi = \frac{\Phi\Pi}{БЗ} = \frac{15.262.426,03}{7,00} = 2.180.346,58$$

14. ПОДАЦИ О ТЕХНИЧКИМ РЕЗЕРВАМА И МАТЕМАТИЧКОЈ РЕЗЕРВИ

Осигурање живота

Укупна математичка резерва	62.763.199,14	КМ

Укупна математичка резерва је састављена из:

- чиста математичка резерва:	51.887.992,33	КМ
- преносна премија	4.251.495,91	КМ
- резерва за учешће у добити	6.623.710,91	КМ

Резерве за штете

Резерве за настале, пријављене штете:	774.892,02	КМ
Резерве за настале, непријављене штете:	109.419,01	КМ

У односу на 2014. годину, биљежимо пораст укупне математичке резерве за 9.215.945,51 КМ.

Резерва за учешће у добити подразумијева резерву за добит која се приписује појединим полисама, у складу са пословним плановима појединих тарифа осигурања живота. Пословном политиком Друштво одређује крајем једне пословне године висину добити за најмање двије наредне пословне године. На тај начин се Друштво обавезује да ће у свом билансу исказивати ту резерву без обзира на пословање и тиме даје додатну сигурност осигураницима. У случају да Друштво послује негативно, тај дио средстава би био покрiven у складу са одредбама закона.

Од самог почетка пословања је Друштво одредило висину укупног доноса који пословањем мора остварити. Тај износ се није мијењао све до 01.01.2015 године и износио је 6 % на средства математичке резерве, док се од 01.01.2015 године смањује на 5,50% у складу са околностима на тржишту капитала. Један дио доноса се мора издвојити за покривање осигуране суме. Тај дио је тачно дефинисан пословним плановима појединих тарифа осигурања живота. У нашем Друштву дио за покривање осигуране суме код тарифе Г1 (укључујући Safe Life), Г5С, ГД1, Р1, Г11, ЕР1 и старе тарифе Г3 износи 3 %, а за тарифу СУПЕР Г3 3,25 %.

Преостали дио у износу од 3 % односно 2,75 % (2,50% и 2,25% од 01.01.2015 године) се приписује као добит по полисама у складу са техничким плановима.

У свим досадашњим годинама пословања Друштво је приписало сву предвиђену добит, без обзира на резултате пословања Друштва у цјелини, и без обзира на то што у појединим периодима пословања није било могуће пласирати средства математичке резерве са каматама од 6 %.

Осигурање несретног случаја (осигурање незгоде - додатно и колективно)

Преносна премија (додатно)	226.263,54	KM
Преносна премија колективно	11.114,59	KM
Резерва за настале, пријављене штете	774.457,78	KM
Резерва за настале, пријављ. Штете (неживот)	434,24	KM
Резерва за настале непријављене штете	108.254,65	KM
Резерва за настале непријављене штете (неживот)	1.164,36	KM

Депозити и остала улагања

Средства нашег Друштва једним дијелом су пласирана у депозите код банака, и то у: Raiffeisen Bank, Hypo Alpe Adria Bank, Unicredit Bank, Нову банку, NLB Развојну банку, Комерцијалну банку, Procredit, Sparkasse и Сбер банку.

Средства математичке резерве највећим дијелом су пласирана у разне врсте обvezница (обvezнице старе девизне штедње, обvezнице ратне штете и обvezнице општина и градова Републике Српске, обvezнице Федерације БиХ), док је преостали дио ових средстава уложен у банкарске депозите и дугорочни зајам дат фирмама Grawe Некретнине доо. Што се тиче обvezница општина и градова Републике Српске средства су пласирана у: обvezнице општине Грађишка, обvezнице општине Шамац, обvezнице општине Бијељина, обvezнице општине Брод, обvezнице општине Источни Стари Град, обvezнице општине Котор Варош обvezнице општине Лопаре, обvezнице општине Зворник и обvezнице општине Шипово. Такође, мањи дио ових средстава уложен је у акције 13 емитената на бањалучкој берзи.

Структура улагања средстава техничких резерви животних осигурања:

Дугорочни депозити:	21.722.601,45 KM
Акције:	27.461,48 KM
Муниципалне обvezнице:	4.369.837,21 KM
Обvezнице чије је емитент РС:	28.705.506,08 KM
Обvezнице чије је емитент ФБиХ	7.977.504,00 KM
Дугорочни зајмови:	1.374.026,77 KM
Депозити по виђењу:	25.238,12 KM

Структура улагања средстава техничких резерви неживотних осигурања:

Обvezнице чије је емитент РС:	11.473,30 KM
Депозити по виђењу:	1.239,89 KM

Друштво ће средства за покриће минималног гарантног фонда, техничких резерви животних осигурања и техничких резерви неживотног осигурања у 2015. години улагати у складу са Правилником о висини и начину улагања средстава за покриће техничких резерви и минималног гарантног фонда друштава за осигурање у даљем тексту Правилник, на

следећи начин :

1. У обvezнице stare девизне штедње и ратне штете које је емитовала Република Српска у складу са чланом 5. став 1, тачка 1, Правилника.
  - Друштво ће, у складу са понудом на тржишту, расположива средства улагати у обvezнице stare девизне штедње и ратне штете, имајући у виду да Правилник не предвиђа ограничења за ову врсту улагања.
2. У муниципалне обvezнице, у складу са чланом 5, став 1, тачка 3. Правилника.
  - Друштво ће, поштујући одредбе Правилника, улагати у нове емисије муниципалних обvezница. Такође, куповина муниципалних обvezница ће се вршити и на секундарном тржишту, уколико их буде у понуди.
3. У орочене депозите у банкама, у складу са чланом 5, став 1, тачка 14. Правилника, до ограничења која су предвиђена истим.
4. У случају недостатка понуде обvezница (муниципалних и stare девизне штедње), Друштво ће од Агенције за осигурање Републике Српске тражити одобрење за прекорачење улагања у орочене депозите у банкама.
5. Друштво ће, када се стекну услови, давати зајмове у износу откупне вриједности осигурања на основу уговора о животном осигурању, у складу са чланом 5, став 1, тачка 12, Правилника, као и зајмове осигуране заложним правом на некретнини, у складу са чланом 9. Правилника.

Принос од улагања

Остварени принос од улагања (приходи од камата) средстава техничких резерви за 2015. годину износи 2.652.814,93 КМ

15. ОСТВАРЕНА ДОБИТ ОД УЛАГАЊА

Друштво је у 2015. години остварило приходе по основу камата од улагања средстава чисте математичке резерве у износу од 2.144.005,03 КМ. Осигураницима је на основу учешћа у добити у 2015. години приписано 666.213,99 КМ.

16. ОДНОСИ СА МАТИЧНИМ ДРУШТВОМ

Друштво има закључене уговоре са матичним друштвом везаним за заједничку дјелатност, и то:

1. Уговор са предметом консултантских услуга за вршење свих активности у вези успостављања, одржавања и унапређења ЕДП-система и спровођења ЕДП токова на главној системској датотеци.
2. Уговор са предметом консултација и пружање подршке у вези успостављања и одржавања САП система.
3. Уговор са предметом достављања лиценце за програмске пакете.

- Уговор са предметом израде и доставе извјештаја о пословању концерна са годишњим завршним рачуном.

Преглед финансијских трансакција са матичним друштвом у 2015. години:

Тр. одржавања ЕДП система	105.916,02 КМ
Тр. лиценци за програмске пакете	3.664,42 КМ
Тр. израде годишњих извјештаја	3.077,89 КМ

17. ОДНОСИ СА ЛИЦИМА НА ЗНАЧАЈНОМ ПОЛОЖАЈУ

Друштво нема финансијске односе и трансакције са члановима Управног одбора, Одбора за ревизију, осим са директором и ти односи су уређени уговором о раду.

18. СТРУКТУРА И ИЗНОСИ ДОНАЦИЈА

У 2015. години је додјелено 17 донација. Структура и износи донација су сљедећи:

- Донације спортским организацијама у укупном износу од 17.540,00 КМ;
- Донације вјерским организацијама у укупном износу од 6.300,00 КМ;
- Донације удружењима лица са посебним потребама у укупном износу од 1.500,00 КМ;
- Донације удружењима грађана (хуманитарним организацијама) у укупном износу од 2.600,00 КМ.

19. ЗНАЧАЈНИ ПОСЛОВНИ ДОГАЂАЈИ

У 2015. години није било значајних пословних догађаја који би утицали на пословање Друштва.

20. АКТИВНОСТИ У ВЕЗИ СА ИСТРАЖИВАЊЕМ И РАЗВОЈЕМ

Друштво прати кретање тржишта и реагује увођењем нових производа или прилагођавањем постојећих. Истраживање тржишта као директну посљедицу има развој нових програма осигурања и прилагођавање продаје. Друштво ће и даље вршити истраживања тржишта и производа и развој свих сегмената пословања.

21. ОТКУПИ СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА

У 2015. години није било откупа сопствених акција.

22. СЕГМЕНТИ ДРУШТВА

Друштво остварује сву пословну активност кроз основну и претежну дјелатност тј. животно осигурање. У значајно мањој мјери се остварује пословна активност кроз неживотна осигурања (колективно осигурање незгоде).

23. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Савремени услови пословања налажу редовно управљање ризицима и примјену система интерних контрола у друштву за осигурање. Спровођење процеса управљања ризицима и система интерних контрола задатак је свих запослених у Друштву. Култура ризика је створена у свим одјељењима Друштва, тако да су запослени свјесни о постојању ризика код свих одлука и поступака у току пословања и укључени су у процес управљања ризицима. Друштво управља ризицима прије потенцијалног остварења ризика и припрема се за могући губитак на најекономичнији начин. Поред економичности, циљеви Друштва су заштита интереса клијената и очување стабилности тржишта.

На Веб апликацији - Crystal Ball прикупљају се подаци о управљању ризицима (процјена или извјештавање) и чувају се у бази података веб апликације.

На нивоу Концерна је дефинисан период извјештавања (автоматским mail-ом свим запосленима који су одговорни за процјену ризика - risk owner, се наводи рок за извјештавање или процјену).

Уколико risk owner сматра да није одговоран за процјену ризика који му је додељен, не мора да га процјени, али то треба да напомене за сваки такав ризик у пољу за коментаре.

Процјена ризика се врши на основу висине штете коју би проузроковало остварење ризика и вјероватноће настанка ризика. При процјени ризика узимају се у обзир спроведене мере за управљање ризицима и коментаром се наводи на основу чега су процјене извршене.

Након процјене ризика може се видети преглед износа свих ризика.

Свако лице одговорно за ризике (risk owner) има приступ ризицима за чије је извјештавање одговорно. Извјештава се о свим ризицима који су се остварили у периоду извјештавања (од 1.1. до краја сваког квартала). У току године, о ризицима се извјештава кумулативно, почевши од 1. јануара, при чему се и ризици из претходних квартала узимају у обзир.

Ризици, као могући догађаји унутар и изван Друштва који могу негативно утицати на постизање циљева и угрозити даљи опстанак Друштва, сврстани су у пет главних категорија:

1. Интерно окружење / Техника осигурања
2. Екстерно окружење / Глобални ризици
3. Стратегија
4. Оперативни ризици и
5. Улагање капитала.

Главне категорије се даље рашчлањују у подкатегорије ризика које су приказане у следећој табели:

1.	Интерно окружење / техника осигурања
1.1.2.	Ризик грешке
1.2.1.	Квалитет / број запослених у продaji
1.2.2.	Зависност од посредника и заступника у осигурању
1.4.5.	Ризик преваре (Прање новца)
1.5.1.	Прекомјерно резервисање или недовољно резервисање
1.7.1.	Неодговарајући систем интерне контроле
2.	Екстерно окружење / глобални ризици
2.1.1.	Јачање конкуренције
2.1.3.	Одустајање од осигурања великих клијената
2.1.4.	Престанак рада посредника и заступника у осигурању
2.3.2.	Измјена закона / прописа
2.3.6.	Измјена пореских прописа
2.5.1.	Укупан економски развој
3.	Стратегија
3.2.1.1.	Грешке економским подручјима / неисправна упутства за управљање и одлучивање
3.2.2.1.	Грешке економским подручјима / неисправна упутства за управљање и одлучивање
4.	Оперативни ризици
4.2.3.	Флуктуација (ризик одласка) запослених на кључним позицијама
4.2.4.	Монополи знања
4.2.6.	Повреда прописа / злонамјерне радње
4.2.10.	Грешке / несмотреност у свакодневном пословању
4.4.3.	Осигурање података / архивирање
4.5.1.	Везивање / преоптеређење постојећих извора
4.6.3.	Недовољна сигурност података
4.6.7.	Квар на ИТ везама са Концерном
4.7.1.	Пожар у пословним објектима
5.	Улагање
5.2.1.	Негативна промена цена акција, номиналних вредности, некретнина, деривата, хартија од вредности са фиксном каматном стопом итд. промене камата / девизни ризик

У току 2015. године Друштво је унапредило процес управљања ризицима и систем интерних контрола. Унапређењу процеса управљања ризицима у оквиру система интерних контрола доприњијело је пренесено знање и искуство из Концерна.

Извршена је процјена ризика који би могли настати у 2016. години и вредновање ризика који су се остварили у 2015. години. У 2015. години Друштво није имало остварених ризика. Процењене су вриједности свих ризика Друштва у износу од 76.750 евра за раздобље од 1.1.2016. до 31.12.2016. године.

24. СПРОВОЂЕЊЕ ПОЛИТИКЕ РЕОСИГУРАЊА И САОСИГУРАЊА У 2015 . ГОДИНИ

1. Избор Друштва за реосигурање

Друштво од краја 2002. године има закључен уговор о реосигурању са Друштвом за реосигурање Босна РЕ из Сарајева за осигурање живота и осигурање од последица несрећног случаја (незгоде).

2. Ризици који су реосигурани

Друштво је дало у реосигурање све ризике за које су закључени уговори о осигурању лица и то:

- 2.1. Осигурање живота
- 2.2. Додатно осигурање од посљедица несрећног случаја уз животно осигурање (осигурање незгоде)
- 2.3. Осигурање од незгоде

3. Уговори о реосигурању

У жељи да се осигураницима и Друштву обезбједи добра заштита у реосигурању, Друштво је са Босна РЕ склопило два уговора о реосигурању и то:

- 3.1. Уговор о реосигурању живота
  - квотни уговор о реосигурању,
  - ексцедентни уговор - на бази ризико премије (Ексцедент),
  - заштита нето самопридржаја на бази вишке штете – у случају било ког кумулативног догађаја – (XL).
- 3.2. Уговор о реосигурању незгоде
  - квотни уговор о реосигурању.
  - заштита нето самопридржаја на бази вишке штете – у случају било ког кумулативног догађаја

4. Обим реосигуравајуће заштите

Узимајући у обзир врсту ризика које наше Друштво преузима у уговорима о осигурању са Босна РЕ смо договорили да смо реосигурани са слједећим покрићима:

4.1. Осигурање живота и додатна осигурања од посљедица несрећног случаја уз животно осигурање

Уговорима о реосигурању осигурања живота покривају се сва директно закључена осигурања живота као и додатна осигурања уз осигурање живота којима се Друштво бави.

У реосигурања су дата покрића у звисности од висине смртности и висине осигуране суме.

Премија реосигурања према ексцедентном уговору о реосигурању осигурању живота се израчунава на основу табеле стопа ризико премија која се налази у Анексу Уговора о реосигурању.

Расхода по основу премије квотног реосигурања у пословној 2015. години Друштво је имало у висини од 245.712,86 КМ за осигурање живота и 474.093,51 КМ за додатна осигурања од посљедица несрећног случаја уз животно осигурање. Расход по основу премије ексцедентног реосигурања осигурања живота Друштво је имало у висини од 3257,34 КМ за осигурање живота и 5729,47 КМ за додатна осигурања од посљедица несрећног случаја уз животно осигурање. По основу премије XL-а расходи по основу премије су у висини 8593,68 КМ за осигурање живота..

Прихода по основу накнада штета квотног реосигурања Друштво је имало у висини од 45.214,20 КМ за осигурање живота и 178.401,61 КМ за додатно осигурање од посљедица несрећног случаја уз животно осигурање. Прихода по основу накнада штета ексцедентног реосигурања у пословној 2015. години Друштво није имало.

Удио реосигуравача по основу резервисаних штета квотног реосигурања за животно осигурање износи 13.318,44 КМ, а за додатно осигурање од посљедица несрећног случаја уз животно осигурање 147.396,17 КМ. Удела реосигуравача по основу резервисаних штета ексцедентног реосигурања није било.

4.2. Осигурање несрећног случаја (незгоде)

Уговорима о реосигурању осигурања од посљедица незгоде покривају се сва директно закључена осигурања од посљедица незгоде по принципу квотног реосигурања.

Ризици који нису покривени горе наведеним уговорима предају се реосигуравачу на факултативној основи. У току 2015. године Друштво није имало ризике више од максималног износа самопридржаја који је одређен Одлуком о критеријумима, начину утврђивања и табели максималног самопридржаја и укупном самопридржају, зато по принципу факултативног реосигурања није било пласираних ризика у реосигурање.

Расхода по основу премије у пословној 2015. години Друштво је имало у висини од 7.179,58 КМ за осигурање незгоде.

Прихода по основу решених штета за осигурање од посљедица незгоде Друштво је имало у висини од 1.037,66 КМ.

Удио реосигуравача по основу резервисаних штета за осигурање од посљедица незгоде износи 478,32 КМ.

25. КОРПОРАТИВНО УПРАВЉАЊЕ

Одговорно корпоративно управљање сматра се суштинским дијелом идентитета Друштва и предусловом стварања трајних вриједности како акционару, тако и осталима којима је у интересу добро пословање Друштва, те битним елементом сигурног и стабилног пословања. У том циљу Друштво примјењује важеће екстерне и интерне прописе, као и правила матичног концерна када нису у супротности са важећим прописима Републике Српске и прати компатибилност своје организационе структуре ради правовременог утврђивања потребе за промјеном, односно прилагођавањем. Друштво држи да се добро корпоративно управљање остварује не само потпуним испуњењем регулаторних циљева, већ да оно произлази из корпоративне културе Друштва те личног интегритета његовог менаџмента и запослених.

Основна начела корпоративног управљања у Друштву се остварује кроз:

- Заштиту права акционара,
- Успостављање структуре која омогућава постављање стратешких циљева и афирмацију основних корпоративних вриједности, као и адекватне инфраструктуре ради њихове реализације и праћења, што се, између осталог, остварује надзором пословних активности од стране Одбора за ревизију и Скупштине акционара, као и функционисањем система унутрашњих контрола.
- Успјешну сарадњу надзорних и управљачких органа Друштва,
- Успостављање јасне линије одговорности у Друштву,
- Добре и транспарентне односе и комуникацију између свих органа Друштва, запослених, менаџмента, акционара, клијената Друштва и јавности

26. ПРЕГЛЕД ТАРИФА И УСЛОВА ВАЖЕЋИХ У 2015. ГОДИНИ

РБ.	Назив тарифе	Назив услова	Датум усвајања
1.	Тарифе ГАЈ1Т Мјешовито осигурање живота за случај смрти и доживљења са обрачуном припадајуће добити и са плаћањем премије све вријеме трајања осигурања или скраћеним трајањем плаћања осигурања	Општи услови осигурања лица (АБП 2000) Општи услови за осигурање живота с правом учешћа у добити (ЛВК 2000) Посебни услови за прилагођавање осигураних сума (ЛВ 80031) Девизна клаузула (КК41);	Тарифа усвојена - 06.07.2012 Услови усвојени – 20.02.2007
2.	Тарифа колективног осигурања лица од посљедица несретног случаја 2011;	Посебни услови колективног осигурања лица од посљедица несретног случаја 2011	13.09.2011
3.	Тарифа за појединачно осигурање лица од посљедица несретног случаја.	Општи услови осигурања лица (АБП 2000) Општи услови за осигурање лица од посљедица несретног случаја (АУВБ 2000);	Тарифа усвојена - 13.09.2011 Услови усвојени – 20.02.2007
4.	Тарифа за путничко осигурање GRAWE TOUR	Општи услови осигурања GRAWE TOUR ABRV 2011	13.09.2011
5.	Тарифа RKJ5L Осигурање живота за случај смрти са годишњом линеарно опадајућом осигураним сумом, са скраћеним трајањем плаћања једнократне премије, код уговарања за осигурање корисника кредита код кредитне институције	Општи услови осигурања лица (АБП 2000) Општи услови за осигурање живота за случај смрти (ЛВР 2000) Посебни услови осигурања живота корисника кредита LV 81102	Тарифа и посебни услови усвојени - 13.09.2011 Општи услови усвојени – 20.02.2007
6.	Техничке основе осигурања тарифа RKJ11L Осигурање живота за случај смрти са годишњом линеарно опадајућом осигураним сумом, а са једнократном уплатом премије, код уговарања за осигурање корисника кредита код кредитне институције	Општи услови осигурања лица (АБП 2000) Општи услови за осигурање живота за случај смрти (ЛВР 2000) Посебни услови осигурања живота корисника кредита LV 81102	Тарифа и посебни услови усвојени - 13.09.2011 Општи услови усвојени – 20.02.2007
7.	Тарифа Г1СЛ – Мјешовито капитално осигурање за случај смрти и доживљења са плаћањем премије све вријеме трајања осигурања или скраћеним трајањем плаћања премије	Општи услови осигурања лица (АБП 2000) Општи услови за осигурање живота с правом учешћа у добити (ЛВК 2000) Посебни услови за прилагођавање осигураних сума (ЛВ 80031)	28.08.2009
	Тарифа ГД1 – Мјешовито	Општи услови осигурања лица (АБП 2000)	Тарифа усвојена -

8.	капитално осигурање за случај смрти, доживљања и одређене тешке болести са плаћањем премије све вријеме трајања осигурања или скраћеним трајањем плаћања премије	Општи услови за осигурање живота с правом учешћа добити (ЛВК 2000) Посебни услови за прилагођавање осигураних сума (ЛВ 80031) Девизна клаузула (КК41); Посебни услови мјешовитог осигурања живота за случај смрти, доживљања и настанка одређене тешке болести (ЛВ 80040/01)	28.08.2009 Услови усвојени – 20.02.2007
9.	Тарифа супер Г3 – Мјешовито капитално осигурање живота са тачно утврђеним роком исплате и са плаћањем премије све вријеме трајања осигурања или скраћеним трајањем плаћања премије	Општи услови осигурања лица (АБП 2000) Општи услови за осигурање живота с правом учешћа добити (ЛВК 2000) Посебни услови за прилагођавање осигураних сума (ЛВ 80031) Девизна клаузула (КК41);	28.08.2009
10.	Тарифа УТЗ – Допунско осигурање живота за случај смрти од посљедица несретног случаја са капиталним осигурањем или осигурањем живота за случај смрти као основним осигурањем	Посебни услови додатног осигурања од посљедица несретног случаја који има за посљедицу смрт (ЛВ 80030); Доплаци за повећане ризике код опасних занимања, спорта и летења за животно осигурање и додатно осигурање за смрт као посљедица несретног случаја (УТЗ);	Тарифа усвојена - 28.08.2009 Услови усвојени 20.02.2007
11.	Тарифа Г2 (Мјешовито капитално осигурање за случај смрти и доживљања за двије особе са плаћањем премије све вријеме трајања осигурања или скраћеним трајањем плаћања премије)	Општи услови осигурања лица (АБП 2000) Општи услови за осигурање живота с правом учешћа у добити (ЛВК 2000) Посебни услови за прилагођавање осигураних сума (ЛВ 80031) Девизна клаузула (КК41)	20.02.2007
12.	Тарифа Г5С (Мјешовито капитално осигурање за случај смрти и доживљања за једно лице са степенасто растућом осигураним сумом за случај смрти са плаћањем премије све вријеме трајања осигурања или скраћеним трајањем плаћањем премије)	Општи услови осигурања лица (АБП 2000) Општи услови за осигурање живота с правом учешћа у добити (ЛВК 2000) Посебни услови за прилагођавање осигураних сума (ЛВ 80031) Девизна клаузула (КК41)	20.02.2007
13.	Тарифа Г11 (Мјешовито капитално осигурање за случај смрти и доживљања са једнократном уплатом премије)	Општи услови осигурања лица (АБП 2000) Општи услови за осигурање живота с правом учешћа у добити (ЛВК 2000)	20.02.2007
14.	Тарифа Р1 (Осигурање живота за случај смрти са једнаком осигураним сумом све вријеме трајања осигурања и са плаћањем премије све вријеме трајања осигурања или скраћеним трајањем плаћања премије)	Општи услови осигурања лица (АБП 2000) Општи услови за осигурање живота за случај смрти (ЛВР 2000)	20.02.2007
15.	Тарифа за допунско осигурање од посљедица несретног случаја уз осигурање живота	Општи услови за осигурање лица од посљедица несретног случаја (АУВБ 2000);	20.02.2007
16.	Тарифа РД13 (Допунско осигурање живота за ризик наступа једне од одређених тешких болести повезано са капиталним осигурањем, са једнаком осигураним сумом и са плаћањем премије све вријеме трајања осигурања или скраћеним трајањем плаћања премије	Посебни услови допунског осигурања уз осигурање живота за случај настанка одређене тешке болести (ЛВ 80040/02);	20.02.2007
17.	Тарифа Р31 (Допунско осигурање живота за случај смрти са капиталним осигурањем као основним осигурањем и са плаћањем премије све вријеме трајања осигурања или скраћеним	Посебни услови допунског осигурања уз осигурање живота за случај настанка одређене тешке болести (ЛВ 80040/02);	20.02.2007

	трајањем плаћања премије		
18.	Тарифа АУ3 (Допунско осигурање за ослобађање од плаћања премије за вријеме радне неспособности)	Посебни услови додатног осигурања за ослобађање од плаћања премије за вријеме радне неспособности(АУ3 2004);	20.02.2007
19.	Тарифа ГАЈ5С (Мешовито осигурање живота за случај смрти и доживљења са степенасто растубом осигураним сумом за случај смрти, са обрачуном припадајуће добити и са плаћањем премије све време трајања осигурања или скраћеним трајањем плаћања премије)		12.07.2013
20.	Тарифа ГДЈ1 (Мешовито осигурање живота за случај смрти,доживљења и одређене тешке болести са плаћањем премије све време трајања осигурања или скраћеним трајањем плаћања премије)	Посебни услови мјешовитог осигурања за случај смрти, доживљења и настанка одређене тешке болести ЛВ 80040/03	17.09.2013
21.	ТАРИФА ЕРЈ1 (Животно осигурање за случај доживљења с повратом уплаћених тарифних премија у случају смрти за једну особу, са обрачуном припадајуће добити и са плаћањем премије све вријеме трајања осигурања или са скраћеним трајањем плаћања премије)	Клаузула о осигурању дјече за случај доживљења ЛВ 80006/01; Клаузула о висини покрића код тарифе премија осигурања живота ЕРЈ1 у случају природне смрти осигураника 810006/00	04.06.2014
22.		Клаузула КК95 могућност откупа код полиса са једнократном платом премијом за цијело трајање осигурања.	01.01.2016

27. ЗАКЉУЧАК

На основу исказаних података може се закључити да је пословна 2015. година, и поред објективних тешкоћа, била прилично успешна. Друштво је у 2015. години остварило раст фактурисане премије од 17,23 %, у односу на 2014. годину. Такође, у односу на 2014. годину, остварен је и раст портфельа од 8,03 %.

Веома рационална инвестицијска политика, уз рационалне трошкове спровођења осигурања допринијели су висини исказаног пословног резултата.

Друштво ће уложити максималне напоре да расположивим сопственим средствима и уз помоћ акционара задржи тенденцију раста броја осигурања, као и да успешно вођење пословне политике настави и у наредној пословној години.